

gen, men det er nu dobbelt magtpaaliggende, at denne Sag føres til en hurtig Ende, og det af særdeles Hensyn til den hele politiske Tilstand i Europa. Jeg skal her ikke indlade mig paa noget Slags Randstøberi om, hvorledes disse muligen kunne udvikle sig; thi jeg troer, at selv Mænd, der ere klogere end vi alle tilsammen, ikke derom kunne sige stort Andet, end at de hverken vide ud eller ind. Men saameget er vist, at Europa for Dieblisset befinder sig i en af de Kriser, i hvilke uventede og tilfældige Begivenheder kunne give Tingene en heelt anden Vending, end Nogen forudseer, og det maa for Danmark derfor være yderst magtpaaliggende, at Ordningen af dets indre Forhold da ikke foreligger som et Problem, men som et fait accompli. Naar Europa har undet os Ro i en lang Række af Aar til at faae vore Sager ordne, medens vist Mange af dem, der have stor Indflydelse, have fundet det næsten uforklarligt, at dertil udfordredes saa mange og lange Forhandlinger, saa vil dette kun sige, at de have suspenderet deres Dom, indtil det praktisk maatte vise sig, om Regjeringen igjennem alle disse Former og alle disse Banffeligheder kunde føre Tingene til en lovlig Udgang; thi hvorvel der i disse Kredse næppe findes nogen sær Dmhed for den abstracte Lovlighed, saa tiltroer jeg dem dog et overordentlig levende Instinct for, at hvad der paa ulovlig Maade bliver til, ikke staaer fast, og at de altsaa, naar de først og fremmest ville Fred og Orden, langt hellere ville, at den tilveiebringes paa lovlig Maade, fordi den tilbyder langt større Garanti for Ordningens Bestand, end om den kastes frem og tilbage fra den ene Omvæltning til den anden. Forefindende de store Begivenheder altsaa en Ordning som en afgjort Sag, da troer jeg, at alle Bedkommende ville være tilfredse med, at Antallet af de Problemer, der fordre deres Opmærksomhed, derved er blevet saa meget mindre. Men omvendt, dersom de forefindende Forsfatningsagen endnu, efter saamange Aars Forløb, som en uløst Opgave, da er der stor Fare for, at vi, som have faaet at føle, hvad det har at sige at være Gjenstand for Andres Opmærksomhed, atter ville blive inddragne i

den uheldsvangre Kreds, hvorfra vi saa mofommeligt have redet os ud. Det er denne under bevægede Tider saa høist mislige Tilstand af Disponibilitet, hvoraf jeg ønsker snarest muligt at udbrage mit Fædreland. Hvo erindrer ikke, at der paa Wiener Congressen den ene Dag var Tale om, at Danmark reent skulde høre op, og Dagen efter var der Tale om, at Kongen af Danmark foruden hele Danmark skulde have hele Hannover. Saaledes kan Kuglen rulle, naar først det Hele er sat under Dvæstion! Saa flydende bliver Alt, naar det først kommer i Smeltebidglen! Jo mere vi derfor staae færdige og faste, naar det engang atter kommer til en almindelig Revision, des større Udbygt have vi til at slippe uskadede, eller maaffee endogsaa paa en gunstig Maade ud af disse Forhold. Ganffe vist optager jeg iblandt de Muligheder, jeg i saa Henseende har for Die, ogsaa den, at der kunde blive Spørgsmaal om en Omordning af de tydske Forhold, og dersom den ikke skulde fremkomme som en naturlig Følge af den nuværende Krigstilstand og alle de derved reiste Spørgsmaal, saa anseer jeg det ingenlunde for umuligt, at Spørgsmaalene kunde blive reiste fra en ganffe anden Side; thi jeg troer, at mange af de Momenter, som i 1848 paa en meget uheldig Maade gjorde sig gjældende, ingenlunde ere besejrede, men næste Gang, belærte ved Erfaringen om de Feil, de havde begaaet, maaffee kunne optræde med større Styrke. Men reises engang, paa den ene eller den anden Maade, det tydske Spørgsmaal paany, da maa det ikke forefindende Holsteen og Slesvig som to løskrevne, selvstændige Landdele, som to uløste Opgaver; thi Løsningen vil da ikke blive stemmende med vor Ret og vor Interesse. Underledes bliver derimod Stillingen, hvis en saadan Tid forefindende en paa lovlig Maade og under Alles Lykønskninger fuldført Organisation af det danske Monarchie, der ikke gjør Krav paa Andres fordærlige Deeltagelse, og selv om Tydskland da paa Holsteens og Lauenborgs Begne skulde ansee sig berettiget til at gjøre nogen Paastand gjældende, er der Grund til at haabe, at disse Paastande ikke ville gaae ud derover, og at vi